

Uittreksel uit het markeboek van Hellendoorn 1602-1708 met aanhalingen uit het oorspronkelijke (verdwenen) markeboek

Pag.1 Dit nabeschreven is doer den heer Marckenrigter, luide de *Erffgenamen* van Hellendoorn Marcke tot bereftinge desselvigen wittelik onderteekent, salvo jure addendi et minuendi ad 1604 den 19 Juny.

Henrick Schaep, Reyner Schaep, Lutgera van Voorst, wed. Schap, Joest Schaep, Joachim van Oldeniel, Johan van Twickelo, Lubbert van Wijsheim, Lubbert Ridderenhoff wegens mijnen principalen des huses ther Mollen.

Also durch krieges onlust alles vergeet, unde averal des Huises ten Dam, de marckencedulen verkommen oft verfremdet, so hebbe ik, Henrick Schaep, Erfmarckenrigter toe Hellendoorn met consent der semtlicher *Erffgenamen* durch Johan Lubbertinck uth ein Statutenboek der *Erffgenamen* van Hellendoeren de anno vijftienhonderd unde twee gedateert unde in francien geschreven, dit navolgende upt papier doen brengen unde om toe onderhouden, ingewilligt unde yder van de *Erffgenamen* onderteikend.

Pag.3 Statut der *Erffgenamen* van Hellendoeren

1. In den eersten sollen alle jaere die *Erffgenamen* van Hellendoeren in den May, als het den Marckenrichter met den *Erffgenamen* goedt dunckt bijeenkommen unde soe wie niet nae gedaener kerckenspraek erschene, omme alle saaken te verbeeteren, sal eenen olden schildt verbroecken hebben, unde insgelijken die Meyer, soe hij dat sijnen Heeren niet an en segt, und die niet en komt, verliest sijn stemme, unde die breuke des Meyer van der landheeren pagt off toe perden.
2. Anno 1518 is gestatueert, so een *Erffgenaam* durch noitsaaken niet en konde kommen, sal hij senden sijn volmacht, unde een igelijk *Erffgenaam* dan niet meer, dan voer een *Erffgenaam* te staan.
3. Item die nije ankommende *Erffgenamen* sollen tot eene willekompst den Marckenrigter unde semptlichen *Erffgenamen* geeven unde betaelen einen ancker Rijnschen wijn, des toe verhensen denselvigen, nae older gewoonte.
4. Item die Meyerluide sullen den lantheeren die kost nae opnemen int Hoff ofte die Erfmarckenrichter die *Erffgenamen* in kost bestaden, inleggende van die breuken eenen ancker wijns, unde eene tonne biers voor die Meyeren.
5. Item nog is verdraegen unde ingewilliget dat alle saaken, die marcke antreffende, voer den Erfmarckenrigter unde semptlicken *Erffgenamen* sollen vergelijket ende gesigtiget worden.
6. Item van die broeken soe daer in dese Marcke vallen, sal die Marckenrigter die helffte hebben und die andere helffte die *Erffgenamen* unde geswaeren delen, vuirbeholden, dat in holthouwen unde anders is gespecificeert, daertoe sal die markenrichter van yder Meyer een paar hoenderen hebben
7. Item die bepaelinge der Marcke sal vernyet worden, mit nyen steenen ofte paelen unde van den eenen paal tot den anderen, sal men specifice anmelden unde den geswaerenen wijsen, omme daerna te schutten.
8. Item sullen alle brouken geklaert unde der *Erffgenamen* inkompst jaarlix van den Erfmarckenrigter afgereekent worden.
9. Item behoert men an to teken den staat des kerspels alle jaer, woe voele dat yder burschap van 't hondert geeve, woe voele opgebracht unde waertoe gekoemen, item holden sommige kerspels rekenschap der kercken, waer de guederen blijven.
10. Is noedig die kercke te timmeren, daertoe de gebroecken klokke kan genomen werden, unde yder Erve op ...n.i..... geset, waertoe die landheer sal geeven ...n.i..... die meyer, dit geschied anno 1602.

Van 't Waertall

Pag.8.

1. Item niemant en sal sijn waer verkopen, verdoen ofte gebruiken, anders dan is des Meyers toebehoer, dat is in haer selves landt, daer sij toehoert.
2. Item niemant sal buiten die marcke eenige waer gebruiken, tensij dat hij van den Erffgenamen bewijs heeft, ofte met rechte daertoe gefoet zij.
3. Item een yder waer sal twintich hoerende beeste moegen holden, die halve nae advenant.
4. Item een yder waer, die halve nae advenant, mach hondert schaepe holden unde niet meer bij een olden schilt op St.Lambert, jonck ende olt voor een schaepe, hoefet voor hoefet getelt.

Pag.9.

5. Item niemant sal den anderen op den thuienen hoeden
6. Item alle uythemische beesten, runder, schaepe, vercken, sollen die geswaerenen schutten, dat beest ydermael up veertyn stuiver, de schape yder, de verckens nu vortan 5 stuiver 't stuck. Edoch de inheimse half gelt, soe wel peerden, runder, schaepe als vercken.

Van de geswaeren

1. Item sullen die gemene Erffgenamen durch den Marckenrigter geswaeren kiesen, unde die dat weigerde te bedienen, broekt ydermael eenen olden schilt unde salt gelijkfals bedienen.
2. Item sullen die Brouk unde Enck oder Essch geswaeren jaerlix vernyet worden, ofte nae raet der Erffgenamen in oir dienst gecontinuiert.
3. Item sullen die geswaeren op oiren gedaenen eedt om die Brouke gestadigt worden, ende antoegeven sonder eenige dissimilatie gehalten sijn.
4. Item sullen die geswaeren niemant laeten scheyden, sonder voerweeten des Marckenrigters.

Van 't Véne

1. Item is verdraegen dat niemant in 't Véne torff zal verkoepen, toe graeven bij de pene van eenen olden schilt unde schaepe met rechte up die daer niet sint gewaert.
2. Item, die gewaert sinnen, ofte een vulle waer hebben, moegen 12 soeden des jaers verkoepen, een halve waer nae advenant, die hier boven te doen bevonden wordt, sal een olden schilt verbuirt hebben.
3. Item voor den andere dach may sal niemant graeven, den sollen die geswaeren eenen hoeck affbaaken, omme bij den anderen ordentlicker te graeven, yder in sijne kuile, unde die vurt toe graeven, blijvende twee treden van den voerweg, ofte latende den weg soe breed, dat twee waegene den andere wijken können.
4. Item, niemant sal schelt torff graeven, bij eene poene van twee olde schilden unde den schelt torff.
5. Item niemant en sal vennemos upslaan, ofte uyt den vene haelen bij die poene van eenen olden schilt die uytheimsche twee olde schilde the verbuiren.
6. Item niemant sal topheide verkoepen ofte plukken omme te verkoepen uit venne ofte Hellendoerner Marke bij die poene vann.i.....
7. Item die in Hellendoirner Marke woenen, unde niet gewaeret sinnen sollen niet meer toirff graven, dan sij behoeven te verbernen bij die poene van eenen olden schilt unde torff.

Van dat Grounlandt, Marss unde Brouk ofte waer gelegen

Item 1. niemant sal dekplaggen meyen, umme toe verkoepen, noch andere plaggen in't broek unde op den mars int principal groenlandt ofte dwaersgraeve.

2. Item nae gedaener kerkenspraeke sal een yder sijn vercken krammen dat se niet met wroeten geen schaden doen, wie hier boven bevonden wordt, sal van yder verken twee stuivers verboeken.
3. Item daer sal niemant uytheimsche schaeren gansen anneemen ofte halden bij eene tonne biers, so vaeken als hij bekuirt wordt.

4. Item daer sal niemant schaepen hoeden op den Esch, eer dat hij bloit is, noch in de gronlanden achter den berge, ofte aver die brugge laten gaen, nadem dat de Marckenrichter kerckenspraeke heeft laten doen, bij eene tonne biers.
5. Item men sal geen wilt goed laeten gaen up den beyden mars, dan koenen een winters ende kalvers, een jegelijk stucke, bij eenen olden vleemsche, nu een ort goltgulden van 7 stuiver, item resolutie 3 mei 1613. Edoch die geen koenen ofte peerden hebben, sollen guste goet ofte een winters daer op moegen laeten komen, na advenant, resolutiën den 9 juny 1614.
6. Item int brouk oder groenlanden niet thoe hoeyen, oder gras to meyen unde uyt de Marcke toe voeren, bij die poene van een olden schildt.
7. Niemant sal meyen voer gedaene kerckenspraeke.
8. Anno 1539 den 31en may is verdraegen, dat die buiren oder meyerluiden den dwersgreven bij Roesinck sollen upgraeven, yder daer toe te helpen bij een vatt Bremer biers, dat alnoch noedich.

Van den Esch

Anno 1502 is de Essche in vroegte gebragt oder geleght, sal na gedaener kerkckenspraeke vuir schaep, varcken unde andere beeste befredet sijn, unde in goeden vroegte beholden, wie hierboven dede sal idermael verbuiten hebben ½ tonne Bremer bier. Ieder geswaeren 1 kan. Anno 1534 is believet bij den Marckenrigter unde Erffgenamen dat alle diegene die doer den Essche faert oder gaet, und let dat hekke open, sal ydermael een veerdel vatt Deventer bier verbuyrt hebben und die de hekken breckt ofte in stukken vaert 1 tonne biers. Anno 1580 is verdraegen, dat niemant durch de hilligen boeme drijven sal, wat eenen ongewontlicken driefwech is, bij poene van een veerdell Deventer biers.

Pag.17

Item niemant sal schaep, oder beeste in den essch hoeden voer unde aleeer hij van den roggen zolde ontbloetet unde dan sal een yder up sijn lant hoeden, bij poene van een vierdel Deventer biers.

Vant Holt uyt der Marcke te houwen, 't sy brouck, heege ofte anders waer.

1. Item wie eenen boem uth der Marcke houwet sal verbuyrt hebben eenen olden schilt voer den Marckenrigter unde der Erffgenamen en postulate gulden, wie anno 1502 is gestatueert.
2. Item, daer sal niemant telgen, tackken, toege ofte struicken houwen ofte tuinholt in 't brouck, wie dat doet, sal broeken eenen olden schilt voor den Marckenrigter unde Erffgenamen ende een Heerenpunt die dat anbrenghet.
3. Item daer sal niemant uyth die hegge ofte meinte stubben radden bij een heerenpunt.
4. Item, is daer wat te houwen, sall met kerckenspraecke geschien unde brouken tsamender hant die meyer die eene waer hebben eenen dach den halve nae advenant bij een poene van 1 goudgulden.
5. Item, wie in der marcke heide ofte plaggen meyt unde niet is gewaert, brecht ydermael 1 goudgulden.

pag.19.

Anno 1601 den 1en Octobris is weder holtspiraake int Hoff gehalten, allwaer geordineert is, dat niemant op thyn ggl yder ad 28 st. iets sal angraeven, unde van dat angegraevene wie alles hiernaevolget, sint gedeputiert wie aldaer te sien om met den toe aengegraevene te vergelijken, oder in toe treden, wandt zedert dat jaar 1580 den 28 Aprilis, wordt niet bevonden eenige holtspiraake vermits krieges empoeringe gehalten.

pag.47

Anno 1601 den 1 Ocober heft den Edelfeste Henrick Schaep, Erfmarckenrigter der buirschap Hellendoorn int Hoff Marckengerichte doen holden durch Johan Lubbertinck den olden, in bijwesen naevolgende Erffgenamen, Reinier Schap, luitenant, voir sich ende Zallandt, Johan

Schaep, Joachim van Oldeniel, Peter Scholier, burgemeester der Stad Deventer, Johan van Twickeloe voir sich en Winsum. Wolter Pickert, rentmeester des Huisen ter Möllen. De Pastoir is verstorven. Ergo vacat. De geswaeren ende upsehers van 't broek unde mersse sijnt gestalt Willem Roesink, Oilderick upt Hoff. Die Ess geswaeren und upseher sint gestalt Hendrick Stegeman, Henrick Lentferdinghk.

Pag.48

Nota: dese vier personen hebben mit upgerichteden vingeren geswaeren, dat gemeine beste te doene und alle schaede (so voele him mogelick) te schutten unde voer te koomen.

6. Nota: die Poenfälligen offte die geschüttet worden, süllen ydermael verbuyren einen goldgulden ad 28 st., waarvan de marckenrigter den halve *goudgulden*, die semptlicken *Erffgenamen* 7 st. en die geswaeren offte schütters 7 st. hebben en genieten. Die reste na dat olde marckenboek en gewoonte.

Nota: is geordonniert up dato als voorschreven dat alle diegene die henfürder eits angrafe sal verbuyrt hebben ydermael tyn *goudgulden* unde dat angegraevene daetlicken in toe treden, die helfte den marckenrigter, die 4 *goudgulden* den *Erffgenamen*, die geswaeren 1 *goudgulden* van die broucke te genieten.

Pag.52

Item Lame Alberts Hofstede is Roloff up de Braemhaer sijn levent lanck tho bewoonen, vergunstiget mitt den bescheide dat hij jaerlix up de holtspacke den *Erffgenamen* een goed paer hoener betale.

Pag.57

Anno 1603 den 21 Juny marckengerichte gehalten in 't Hoff, de angeweesen *Erffgenamen* geweest Henrick Schaep, erfmarckenrigter, Reyner Schaep voer sich und wegen sijns Ed. broeder Johan Schaep, juffrouw Ludgera van Voorst, wed. Schaeps, Adriana Schaeps, Joachim van Oldeniel, Lubbert Symerinck, rentmeester des huyses ter Mollen, Johan Lubbertinck de jonge.

Pag.59

Anno Domini 1604 den 18 Juny wederom holtgerichte gehalten, aldaar geweesen neffens den substituirten marckenrigter Joannes Lubbertinck, marckenrigter Henrick Schaep, Reinier Schaep, Johan Schaep, weduwe Schaep, juffrouw Adriana Schaeps.

Pag 60.

Nota den 19 Juny is bij den Marckenrichter en samptelicken *Erffgenamen* vergunt unde toegestaan, dat die ingesetenen Hellendorener Marcke alleenich int venne unde nirgends anders waer scheltorff sollen mogen steeken, bij de poene daertoe staende, nemptlick twee olde schilden unde verlies des scheltörfs.

Nota noch is geresolveert dat bij de marckenrichter neffens eenen ingeseetenen *Erffgenamen* seekeren plaetse tot minsten schaeden unde nadeel der marcken waertelsche (??) wijzen omme plaggen te mayen, soewal int broek, marss als oever de Brügge geweesen sal worden, die hier tegens dede, sal verboeren een tonne Deventer biers.

Pag. 61.

Anno 1604 den 20 Juny is tusschen de marckenrichter unde semptlicke *erffgenamen* voorschreven Hellendoorner marcke ende den marckenrichter van Notter marcke sampt angeweesene goed heeren veraccordeert unde ingelieviet, dat tot vermindering wijderer onlusten een markpaal gestelt sal worden int venne bij der torffkuilen gehoerig tot den Huise ten Dam, al waar in een cruce gegraven is, met dem bescheiden, dat het ten beyden sijden vrij sal staen beter bewijs, binnen de tijt van een jaer nae dato deeses bij te brengen, welck ontstaende, sal de gemelde markpaal ter plaetse voorschreven dienen tot een eewig onwedder roepelick laek offte markpael, aller luit seekeren opgerichte den verdrach cedes bij parthyen onderteickent unde met de letteren A, B, C, D uyt den anderen sneden, waarvan yderen marckengerichte

eene averleevert in dessen laecke berustende. Ad marg. Nota dat de Erfgenamen van Notter binnen den bestempten tijt geen beter, dan gants geen bewijs bijgebracht hebben. Actum Deventer den 1sten July 1606.

Pag. 66

Anno 1609 den 24 Marty heeft de Marckenrichter van gemeine Erfgenamen Hellendoorner Marcken tot stuur oirer meyerluiden swarigheden vercofft an Alarten Hellendoorn en Eva Lubbertinck, eheluiden, een stuccke marcks unde veltlandes gelegen ten Velthuis, schietende an den wall van de katerstede bij den Kerckdijck, Joncker Reinier Schaep tho behoorig voor de somme van hondert Carolische guldens en een rosenobel. Solutio facta.

Pag 67.

Anno 1609 den 10 Juni is in 't Hoff tot Hellendoorn marckengerichte gehouden. Erfmarckenrichter Henrick Schaep ten Dam, juffer Lutgera van Voorst, weduwe Schaeps, Henricus Volteker, rentmeester des Huyses ter Mollen, Kemener Scholier. Derwijl dispuut valt van de bepaelinge tusschen Hellendoorner en Haerler marcken is goedgevonden dat Johan van Twickelo, als itrige (??) marckenrichter van Haerle, met den Erfgenamen van Haerle wil communicereen om dat een bycombst beraamt en een paarlick oogenschijn genaemen moge worden over de geroerte bepaelingen.

Pag.68.

Den 20/30 Juny is geresolveert dat een vrientlycke bijkompst tusschen Hellendoorner en Luttenberger marcken erffgenaemen over 6 weeken, namptlich den ¼ augustus voormiddag respicieert sal worden, waartoe gedeputeert sinnen Jonker Reint Schaep, de rentmeester ter Mollen, Johan van Twickelo, licentiat Alard Hellendoorn.

Nota Jacob Wemekamp heeft een marckensteen in de cuile gesmeeten ende syn zwaeger Herman Wolderinck met een frauwe hadden witte stockskens bij de kuile gesteecken, daer Jacob den steen insmeet bij de leemkuyle, de steen is wederom up sijn plaatse gebracht.

Pag. 69

Den 25 October 1609 |: presentibus Reinier Schaep, Johan Schaep, de weduwe Schaeps, Rentmeester Volteken, Geert Kusters, Johan van Twickloe, Kemener Scholier en licentiat Hellendoorn |: heeft de marckenrichter van Dam marcken angenoemen en met handtasting gelaevet de avertreders offte meyers van Dammarcke de boete aff te nemen en te beveelen, dat sie sich huis erners niet en beforders aver offte baeven de limiten heyt te meyen, hebbende daerenboevens de sichten bij den marckenrichterschen affgenaemen verborget.

Pag. 71

Anno 1611 den 26 Augusti is voert Huysen Havesaete ten Dam marckengerichte oder holtspraeke gehouden, vermits men ter selver tijt te spade van den bijkomstes en verdragsdag tegens den Luttenbergse te huis quam.

Erfmarckenrigter Henrick Schaep, erffgenaemen so present geweest: Reynier Schaep lieutenant, juffer Lutgera van Voerst weduwe Schaeps, Juffer Adriana Schaeps, Johan van Oldeniel en Alard Hellendoorn.

Pag. 72

Nota Juncker Johan van Oldeniel als een nieu erffgenaem, moet en heeft beloeft een anker Rijnschen wijns te geeven, luit der statuiten deeses marckenboekes.

Pag. 73

Nogh is gerecesseert, dat de marckenrichtersche het hoofft an offte voor der Hellendoorner brugge doer de dorpluiden sal laten opmaaken, vermits de Aa daer niet agter doer loope.

Licentiat Hellendoorn voor zijn moyten en bedieningen tegens Luttenbergh, Notter, item velen en roem te gedenken met een stuccke groenlants in Velthuis.

Nota Joncker Diderick van den Ruitenbergh, cornet, moet als een nieuwe Erfgenaam wegen Maurijssink een ancker Rijnsen wijns.

Pag. 75

Anno 1613 den 3 May holtgerichte gehouden int hoff, presentibus Erfmarckenrichter Henrick Schaep, Reiner Schaep, Juffer Lutgera van Voerst, weduwe Schaps, Johan van Oldeniel, Kemener Pieter Scholier, Vrohuis, Sallants meyer heeft sijnen lantheeren geene weete gedaan, ergo vervallen is een olden schilt. 't Is beslooten dat den dwaers graeven bij Roessinck van nyes opgegraven sal worden deesen sommer tot believent des marckenrichters, die daarvan kerckenspraeke sal doen.

Pag. 76

Winolt van Eenschat heeft ditmael als een nie erfgenaem nae der Marke statuten einen ancker Rijnschen wijns betaelt en de hense gewonnen.

Het hoeft an de Hellendoorner brugge sal van nieuws opgemaectet worden.

Pag. 77

Anno 1614 den 9 Juny is nae older gewoonte int Hoff werderom holtink gehouden, alwaer erscheenen sijn:
marckenrichter jonge Henrick Schaep met sijn edele moeder Juffer Lutgera van Voerst, weduwe Schaeps, Capitein Reint Schaep, Joncker Johan Schaep, kemener Scholier, Wynolt van Eeschate, rentmeester Hermannus Hugenpoit, Alard Hellendoorn.

Pag. 78.

Derwijl van den oldesten Hellendoorner ingesetenen den bericht gedaen word, dat de limieten oder bepaelingen tusschen Hellendoorner en Haerler Marcken, van den Twillhaar aff bij tot an den steen bij de Leuwen huisen strekken, en dan daerbij angedient en gevraget word, dat door der Haarler pretense vergunstigung bij den ingesetenen van Hellendoorn eenige schelt torf buyten der Haerler limiten gegraeven sij, waardoor schier komstig groet abuis en infractie van der Hellendoorner possessie soude konnen komen, ten waar daarin tijdelick geremedieert mogte worden, als is eenpaarlick expedieert geworden en geresolveert, dat die vollmagtigde marckenrigter Lambert Wolters den gestookten torff van daar binnen Hellendoorn zal haalen, ons daarselst tot der Erffmarckenrichterschen diseretie (??) en voordeel der weemen geemployeert te worden.

Sijnde avermals beslooten dat den dwaersgraeven bij Roessinck mit ten allereersten van nyes opgegraven als oick het hoeft an de Hellendoornse brugge (dewijle ditselve verleden jaer versuimt is worden) gerepareert en opgemaect sal worden. Het wordt oick d'onderschollte Lambert Wolters belastet van wegen des marcken richters en guetsherren

Pag.79

acht te slaen op den geenigen die van Ommen op ter Hellendoorner kaermisse plegt te koomen den toll forderen van de Hellendoorner Brugge, ten einde bij door voorgaende gerichtlicke arrestatie sijn schijn en bescheydt vertone, uyt wiens wille, consent en autoriteit hij voorschreven toll fordere.

Indien de marckpael (als de Luttenberger vermeenen) op ten Luttenberger kerckweg verlicht wederom opgericht mochte worden, sal de Marckenrichtersche denselven werderom laten opgraven.

Pag. 80

Die Heer Lieutenant Ruitenborch heeft dit jaar als nieuw geerfde deeser marcken wegen Mauritz goed sijnen ancker Rijnssen wijns dorch sijnen verwalter Jan Geertsen Dickert |: die ook de gewoentlycke hense daarvan gedroncken heeft :) voldaan.

Pag. 82

Anno 1615 den 1 May holtsprike opt Hoff gehouden, alwaer erschienen sijn marckenrichter Joncker Henrick Schaep de Jonge met syn edele moeder, Capitain Reint Schaeps, Johan Schaep, Kemener Scholier etc. Het hoeft an den Heldermer Brugge wederom op te maken. L. Hellendoeren heeft angenoomen en inquireeren wegen den toll van de Hellendoorner Brugge.

Pag. 83

Wegen den angegravenen scheltoff is geresolveert dat alle degenige die aver de toegestane kaen of kuilen, schelt toff gegraven hebben, daerover na advenant des avergetredenens gravers boeten sollende de hochste avertreder eenen halve oldeschilt en de andere nae advenant geeven en sol henservers geen schelt toff meer op de kaen gegraven worden.

Anno codem den 2 Mey is eene missive wegen de Luttenberger saecke als oick van Notter an den Drost van Zallandt geschreeven, wyders is bij den angeweesenen saemenden Erffgenaemen Hellendoorner Marcke ter erschienener stijfdiger platen. Tussschen Notter en Hellendoorner marckes bij ontstaeninge des fruntlicken verdraghs dorch beydersijts Erffgenamen ten selvigentyde voorgenoomen, geresolveert, dat daer die van Notter tegens de billickmatigen gepresentierde conditien van beide parthijen schrifturen oder doenmentien te mogen wesselen, als sich compromisarien te kiezen, die also wel aver de bewijsdommen, als 't vorhen in anno 1604 beraemde recess, met toefoeginge (indient noedig) eenig ruermans (??) sollen mogen erkennen en uytspraeke doen, de mate Collenstert genoempt sollen mogen inwerpen, dat van Hellendoorner marcke ingesetenen Joncker Geerdens uyt Hellendoorner marke en gemeente angegravene Camp hen wederom ingeworpen sal worden.

Pag.85

Anno 1617 den 3 Juny holtspraeke gehouden in 't Hoff waerop present gewesen die markenrichtersche Juffer Schaep ten Damme in absentie oeres edelen soens Capiteyn Reinier Schaep, joncker Johan Schaep, Kemener Scholier, Alart Hellendoorn, vrouw Louwermans heeft op deese holtspraeke den anker Rijnsschen wijns als niew Erffgenaem voldaan.

Nota: Wijnand van Zallandt moet als een niewe Erfgenaam en successeur van *zaliger* Cornelis van Zallandt een ancker Rijnschen wijns. De two angegravene landen bij de erven Catenhorst en Supenberg tot drie parcelen sijn bij den daerselvs mede present gewesen marckenrichter en goetheeren (den rentemeester Hugenpoit daer niet bij wesende) ingesmeten en daerbij geresolveert dat men bij kerckenspraeke verbott sal laeten geschien, einde sich niemants verdrijsten zal, het ingesmetene wederom optegraven ende hiersevers geene nieuwe angraevinge te doen, sonder voorweten en wille des marckenrichters en goetheeren alles bij de poene daertoe staende, nemptlick tyn golt guldens, conform der resolutien van den 1 october 1601 folio 47 etc.

Wegen der Luttenberger en Nottersche geschillen en questien is *Licentiaat* Hellendoren om befordering des processen gecommiteert.

De meyerluiden deeser marcken sullen in de Mey an den marckenrichter leveren ses Rookes hoofden offte eyeren, en de caters offte brincksitters 3 desselven hoofde offte eyeren bij de verboerte van eenen halven caroli gulden. Niemant sal hinfeders wilde offte gustebeesten in de beyde, binnen marschen mogen laeten gaen, uytgesondert Gagelman, Costede en Duvelskate, die sulx an de Heldermer Brugge sollen mogen doen, avermits haer beesten niet in't Broek komen.

Licentiat Hellendoeren word versocht omme requeste an de Landschap te presentereen, omme erstadinge te mogen hebben wegen de Hellendoerner Brugge angesien de landschap den toll daarvan boert.

Pag.87.

Anno 1636 den lesten Juny is nae voorgaande convocatie des marckenrichters Jonker Henrick Schaeps int Hoff tot Hellendoorn holtspraake gehouden ten an en overstaan des gewaerden Erffgenamen Hellendoerner Marcke, ende doemaels een paerlick avert geboerde en ongeboerlicke en na marckenrecht verboedene plaggen meyen in en op den Hellendoerner Marsch, bij de Hulsener meyerlyuden gepleget, en doemaels geresolveert, gelijk hyrnegest ersienlick, als dat man de questie tot vermydunge van meerderen bereets beschaepenen onheil, met ordentlicken rechte sal anfangen en verolgen.

A. Hellendoeren infidem sei it sulx (??)

Pag.88

Anno 1618 den 2 July holtspraake gehouden int Hoff na older gewoenten, alwaer erscheenen sinnen de Marckenrichter de jonge joncker Henrick Schaep ten Dam unde sijn edele dochter Ludgera van Voerst, weduwe Schaeps, Capitein Reinier Schaep tho Winsum, Jonker Johan Schaep ten Osterhoeve etc. Item Wijnandt van Sallant heeft op deese holtspraake einen ancker goeden Rijnsen wijns voldaan, waervan de hense bes (quorts Godt) negst komstiger bijkomste gereserveert word.

Pag.89

De Erfgenamen van vrouwe Lauwermans unde de Erfgenamen van salige Wynolt van Eenschaeten synnen yder up een ancker wijns gehouden.

Offwel Marckenrichter unde goetheeren geresolveert gewesen, die nieuwe angegravene unde tegens het gedaene verbott wederomme opgegravene landen bij de erven Catenhorst unde Supenborch, conform der resolutien van verleden jaer, niet alleen wederom intesmiten, sondern oick nae Marckenrechte de broucke ande poene te executeeren, so is dennoch sulx opt versoeck van Geerdts Kösters als rentmeester des Heeren van der Assen unde Möllen, vredelevens unde goeder naebuyschaphalven thot naeder verwittinge, onverkortet rechtens, unde erholdender sententien uytgesteldet.

Derwijl oick die van Luttenberg den pretensen Marckenpael aver den Brouck en wederomme geduyrender litis pendentien oder rechtheugigheid, opgerichtet hebben, wordt de Marckenrichter unde inheimschen guet eeren versocht unde autoriseert, denselven pael wederom optetrekken.

Up de weidinge der Hulsener beesten in deeser Marcken is geresolveert dat die van Hulsen, willen de Marcke mede genieten, sij sullen moeten draegen nae de statuten tax unde talle deser onser marcken, sonder dat sie voer all op eene volle waer, meer dan hondert schaepen sollen moegen holden, unde so voorts min offte meer, nae advenant der waerentallen.

Is wijders goed gevonden, dat men sig wegen den toll aver de Hellendoornes brugge / die oick noch noedig gerepareert moet worden / naeder sall informereen, unde dien angaende burtschappen sall beleiden.

Pag.92

Duvelskotte, wordt nochmals operlacht (??) schijn unde bescheidt bij te brengen van dat het goet Duvelskotte in der Marckes mede gewaert sij, sollende andersints de marcke te heiden unde te weiden niet mogen gebruecken, sonder naerdere afdracht dien aengaende met marckenrichter unde goedheeren gemaect.

Insgelijken sollen sich de Erffgenamen van Hessel Kistemaeker der Marcken, als ongewaert, enthouden, tot dat sie des fals veraccordeert sijn sollen.

pag. 93

Anno 1634 den 12 juny holtspraake gehouden op 't Huis te Dam.

Marckenrichter Joncker Henrick Schaep ten Dam, item Johan Schaep ten Osterhave.

Pag 94.

Ende sal huiferners niemants eenige stemme moegen genieten, dan die geene soo eene vulle waer hebben. De ongewaerde sollen uyt de Marcke gekiert worden offte, daarvoor moeten doen.

Pag. 96

Ingevolge van de vorige resolutie is andermals eenpaarlick geresolveert, dat men die uneroiterte controversie tusschen Hellendoorner en Dammarcke sal behartigen, en tot sodanen sine de schaepen desersijt bis an de laeking van den steen beneden de leemkule, schietende door den Hersevoort langes den hoek van Panhaeskamp bij op den steen an Braamhaes venne gelegen, laeten hoeden, en geschuttet wordende de schaepen op eenrecht te verborgen, sollende daertoe tot advocaten gebruickt worden, ondert advis van *Licentiaat* Hellendoorn, *Licentiaat* Bychman Wolffsen, aver 't excess der ganse holdung is verafscheidet, dat een vulle gewaerde sal mogen holden vijff olde gansen, de halven na advenant, de kaeters geene.

Pag. 98

Voor nieuwe Erffgenaemen worden bevonden die welcke den wijn tot een propine offte willekompste moeten beladen.

Juffer Christina van Gesscher twee anckers yder ad 10 daler, den eenen wegen den ankoop van Vrohuisen, den anderen van de verervinge van Camphuis.

De Erffgenamen van zal(iger) Capt. Renier Schaep eenen ancker.

Mijn Heer van der Assen en Schuilenborgh eenen ancker.

Mijn Heer van der Haverstadt 1 ancker.

De ankoepers van Duvelskaete een anker wijn.

Gesscher = Van Gesseler

Pag. 100

Anno 1636 den lesten juny iss na voorgaende convocatie holtspreeke gehalten ter gewoentelicker plaetsen, als int Hoff tot Hellendoorn ten ahn en averstaaan daerthoe gecomparieerder gewaerder Goedheeren unde doemaels daerselffs avert geboerde unde ongeboerlick tegens marckerichte gepleggede plaggenmeyen, in unde op den Hellendoorner Marsch tegen de moetwillege Hulsener meyerluiden eensamlick geresolveert, als dat men soedaene attentaten, tot voerkoominge van meerderen bereits ondergeloopenen onheil unde insolventie de questie met ordentlycken rechte sall anferden unde vervolgen, daer unde soet behoeren sall, tot welcken einden neffens Licentiat Hellendoren tot advocat unde vollmachtiger genoempt is, unde onderstaande geboer gebruickt sal worden Doctor *Cornelis* van Twenhuisen offte sunst eenen anderen bequaemen Rechtgeleerden tot naedere discretie unde directie des Marckenrichters die welcke daerthoe an – unde uithleggen sal, die nog uytstaende unde onverrichtede restanten van wijngelden, koepningen, ende anders ter goeder Reekeninghe, sijnde dan oick tot sodaenen effecte goetgevonden, dat men die an syden saligen Botgelers, als succumbenten in appell beroepene processen zoo wel wegen die controverse waartallen, als die separatie offte conjunctie der Marcken Hellendoorn unde Hulsen sal doen opsoecken unde beforderen, daaroever in claringe erkant unde geklaert te moegen worden.

Waerentusschen dan noch destoe wyniger niet in gevolch der geprocieerder sententien de sunst bekundschapte possessie ten gevoeligsten zal verdediget worden met rechte, wegen deeser Hellendoorner Marke.

Pag.102

Wijders is nae resumptie der resolutien letst voergangenen holtgerichte genoemen, gerecesseert: dat den vervallenen pael an den Lutteberger Kerckweg geredresseert ende wederom opgerigt, sal worden nedergeworpen.

Voerts dat joncker van Heerdt op den Eversberg sal angedient worden den meyer op Roeltfoort to verbieden sijne bestialen uyt Hellendoorner Marcke te holden, off dat hij andersints nae oefflicken landt und markenrechte sal beboetet worden, sijnde daerbeneffens noch

goetgevonden unde geresolveert wegen het gasten haelen, dat off wel 't selve bij Ridderschap unde Steden ten eenemaal iss afgeschafft unde verboeden, evenwel bij provisie is geaccorderd, dat de gasten sollen gehaelt worden 't sij dan wegen des pastoires, onder schutten, offte kosters an de respectieve meyers huyseren, unde geensints uyt het landt.

Pag.103

Angaende de buirkanne is overkomen, dat die geene, soe den doeden volgt, en 't geene buyrkanne bederven te betaelen, maer die den doden niet ten volgen, sullen tellix eene vanne biers verboert hebben.

Men sal de plaggen meyen daer sie van den marckenrigter sollen gewesen worden unde nergens anders waer.

De Beesten sollen bij boerten naet Brouk gedreven wroden, waer met doer deselvige onderweges geenen schaeden moege geschien.

Pag.104

Angaende de voer dessen hyr ende daer geboerde angraevinge soe an deeser sijts als over de Hellendoerner brugge, dat deselvige sollen ingesmeten worden, waarvan geen bewijs van aankoop unde betaeling kan bij gebracht worden, unde dat binnen den tijt van twee maenden nach dato deses is gesolveert den 1 july 1636.

H. van Schaep ten Dam

Frederic Guillaume

Johan Schaep

baron de Ketteler

Johan van Oldeniel

Johan van Gessche uyt

Alhardt Hellendoorn voor sich

last mijn swager Otto Engelen

unde wegen de volmachtiger

licentiaat: Koldewijn van den eygener Mauritzen goeds

Marten van der Capellen als Momber over

Eylert zoens van Duren

Pag.105

Anno 1647 den 24 maey

Is nae voergaende convocatie holtspraake gehouden ter gewoentelicker plaetse als int Hoff tho Hellendoorn, ten aen ende overstaen daertoe gecompriereerde gewaerden goet heeren om voor eherst op te neemen die reekinghe van die geinnede penningen, soe de weledelgeboren Henrick Schaep ten Dam erfmarckenrigter int kerckdorp Hellendoorn heeft ontfangen van eenige landerijen uyt die marcke tot profijt ende afflossinge bij die weledelgeboren marckenrigter aangeweesen als Campergeldt onkosten van procedueren ende op voergaende holtspraecken wederomme uytgegeven

- sol soe dat sijn weledelgeboeren noch competiert dat meerder is uytgegeven als ontfancken ter summa van sess ende vijftig gulden 11 stuivers 12 penningen
- den ontfanck importiert 404 guldens die uytgave is 456 – 11 – 12 penningen

Pag.106

Vorder heeft die marckenrigter voergesteld ende geremonstrieert dat daer niets is tott die onkosten van die holtspraecke ende dat sich bevindt in die olde aenteickeningen, datter uyt eenige gaerdens jeets des jaers heeft uytgegahn tot profijt van die erfgenamen daarvan die naemens nu sijn verwerret, ende daerover uyt het gebrueck van betaelen sijn gekoomen, ook wordt van die huysluiden geseegt, dat het schulten landt, welcker, ende andere percelen sijnen verpandt, soe versoecht die marckenrigter offte die erfgenamen hem willen consenteeren, die voernoemde uytgank tot sijnen profite te moghen innen ende het verpandede so veele hij kan uytvinden, aen sich sall mogen lossen, mits dat die marckenrechter daervoer doet quiteeren van die ses ende vijftig guldens 11 stuivers 12 penningen.

Pag.107

Ende darentboven noch jaarlix tot onderholdinge van die holtspraake vijf goltguldens, offte ehnes hondert goltgulden.

Het welcke die marckenrigter bij die samptlycke aenwesende erffgenamen is geaccordeert. Op dagh dato als boeven is geresolveert dat die kotters in het kerckdorp Hellendoren sullen geholden wesen aen die heer marckenrigter tot desselfs versoek haer seggen ende bescheid bij te brengen, met wat titel sie die gemeente gebruicken.

Aangaende den mersch, geleegeen tusschen Hellendoorn ende Hulsen, oover het plaggemeyen ende schaaapweiden van dien, is die erffgenamen van Hulsen toegestaan oover 't recht van dien te informeeren ende sullen dieselve bescheiden gevolgt worden uyt het marckenboek naer behoeren, alles onvercort ehnen yeeder sijn recht.

Pag.108

Belangende den Nijenkamp en Blencken bij Hugenpoot Rentmeester wesende van die vrouwe van der Ass gekofft bedragende ter summa van hondert goltgulden tot 28 stuivers, warop gelet zal worden van die betaelinghe bij die erffgenamen van dien.

Item aengaende den hoeck bij die Calvenhaer aengegraven, blijft staan sonder prejudicie van die marcken ende erffgenamen ter tijt die Schuylenborgse guederen sinnen gedeelt, welck alsdan het selvige moegte vervallen, daerover met de marckenrigter ende erffgenamen sall moeten accordeeren.

Die richter Limborch alhier gecompariert ende sessie genomen hebbende van wegen die heer landtdroste van Twente Johan van Raesfeldt toe Twickelo en als besitter van die Havesaate toe Schuilenborgh ende den Hoff toe Hulsen, seght dat hij verstaan hebbende, dat voordesen questie offte dispuut solde synnen over die mercke Hulsen, offte dieselvige apart solde sijn, off die judication der mercke Hellendoren mede onderworpen, dat sijen heer principael niet heeft die naerichtinghe die daarvan mogten sijn, versoekende oversulx, dat deese sijnne comparitie de eene offte d'ander gheen projudicie moeghe genereren, daarvan in omnis meliori modo protesteerende.

Daerop bij die heer erfmarckenrigter ende gecomparierte goetd heeren verstaen is, dat deselve comparitie sal blijven in sijn weerde en onweerde, sonder te sullen strekken tot projudicie van erffgenamen int gemeen offte van d'eenen oft d'ander int particulier.

Die holtrichter ende anwesende goetdheeren opt versoek van de heer Dr Tweenhuysen ende die rentemeester Jan van Lingen connen lijden, dat het cooren gewas, staande op den nieuwen toeslag bij Broeckelle ende Calvenhaar dit jaar sall worden geconservieert ende geinnet ook het gepatene verblijven, sonder dat daermede den aanslagh wordt geaccordeert, sonder marckengrondt verblijven ten waer dieselve van die erfgenamen worde vercofft ende toegestaan, waromme Docter Engelen voor sijn particulier niet en heeft willen consenteeren, maar weegen sijnne gepretendierde interesse tegengesproken.

Neffens die weledelgeboren Henrick Schaep ten Dam Erfmarckenrigter sinnen deese volgende erfgenamen ende goedheeren op die holtspreeke op dagh als voorschreven gecompereert. Die heer Henrick Lodewijck van Berensouw ten Herdenborch etc. Docter Engelen, Jan Jonker van Lingen als generale vollmacht hebbende van de Schuilenborgse guederen. Marten van der Capelle als momber van Eylert Daems van Duren wegen het erve Duyveskotte.

H. Schaep ten Dam, Johan van Lingen, H.L. van Berensouw

Pag.111. Den 16 mey 1648

Holtspreecke geholden in presentie van ondergeschreeven goedheeren. Eerstelijck geresumeert die resolutien van lestgeleedene holtspreecke, blijven dieselve in statu ende verders geresolveert, dat die resolutie aengaende den toeslagh am Broeckell effect sal sorteren tot den fine die heer marckenrichter versocht word, daarvan d'executie te doen, omme tot marckengrondt herstelt te worden.

Waarop also bij die heer marckenrichter voorgeslagen is, om deese executie te staekken, totdat het teghenwoordige corengesay tot maturiteit sal sijn gecoomen, om inmiddels toe tenteeren, offte die geinteresseerden connen worden gecontentieert, is sulx toegestaan, ook mede dat die procedure tusschen Docter Engelen ende eygenaaren van Broeckell tot daertoe sall blijven gesuspendiert sonder iemants projuditie.

Pag.112.

Op die voorslag van die heer Marckenrichter dat tot onkosten van die eeme gedaan ende noch te doen, oover 't geheele Carspell sal moeten gefurineret worden die summa van vijffthien hondert Carolische guldens is geresolviert dat de heer Marckenrichter siende, dat bij andere marcken haar contigent hiertoe ingewilligt ende betaelt worden, will gelieven deze marcken richten nae advenant int hondert te verschieten, om met gebuyricke intresse uyt de marcke gevonden te worden, was die marckenslege bij Blencke ende Calvenhaer so verre daervan gheen betalinghe can blijken, tot so wijt sulx can strecken, ende die meer rest van andere toeslaegen met consent gemaect ofte noch te maeken.

Hr Schaep ten Dam, H.L. van Berensouw, Henrick van Limborch als vollmagtiger der erfgenamen Raesfeldts, Wynolt van Enschatte, Joan van Gesschede ute last dokter Otto Engelen mijns swagers

Pag.114

Holtinck gehalten den 29 juny 1649.

Marckenrichter die weledele heer Schaep ten Dam, voorts aanweesende goedsheeren. Also jonker Heerde tot Eversbergh wegens dat die peerden van sijn meyeren Roeloffs wezen en Kolman in Hellendorner marcke geschuttet sijn, bij Claes rentmeester van der Helle, landdrost van Zalland proces heeft geintentieert, is goed gevonden desselvigs montlijke resolutie te tenteren, daartoe marckenrichter Besten toe Mennikinckhave bij gevalte present sijne goede directie heeft aangelaefft, en deswegen an jonker Heerde toe schrijven, bij entstentnisse dat die saeke in rechte sal worden vervolgt, daertoe Doctor Borchart van Lingen als volmagtiger en advocat in angenaemen. Aangaande den toeslag bij Brockele is geresolveert bij die meest antweesende goedheeren, dat dieselve de facto sal gedemolieert worden, sonder dat de Marckenrichter en heer Bernsauw wegen haer voor deesen bij onderteekeninge provisionele gegeven consent hierover hebben willen stemmen. Wolterus Martens is geaccordiert um van het geene haer huys ten deele op den marcke is geset bij provisie jaarlix an den holtinck sal betaalen een paar hoender.

Pag.115

Willem Gerrits en Albert Hessels bij brieven vertoent berechtigt te sijn elck tot een vierendeel waers |: te verstaan dat ohre vierendeel waers van 't Velthuis is afgenaemen ende op Willem Gerrits sijn stede gelegd :| ende also niemand anders van de kotters bewijs getoont heeft sal deswegen kerckenspraecke gedaan worden um sulx al noch oover een maand daernae an den marckenrichter te doen, um ten naesten holtinck geexamineert te worden unde die geene so niet doen blijken, sullen wegen 't gebruik van de marcke met holtrichter en erfgenaemen hebben te accorderen.

H.v.Schaep ten Dam. Hendrick Lodewich van Berensouw, Hendrick van Limborgh wegen de heere erfgenaemen van Raesvelts, Johan van Geesche, Jacob ten Nagel als mombere.

Pag.116

Den 12 juny anno 1654

Is nae voorgaende convocatie Holspraecke gehalten ter gewoontelijken plaetsen int Hoff tot Hellendoren ten voerstaan daartoe gecompereerde gewaerden, ter cause van gedaene onkosten wegen timmeragie an die Weeme. Mijnheer Schaep ten Dam sall ehns uytkeeren voort gheene soo sijn weledele/geboren uyt der gemeente heeft aangegraaven – 50 daelders. Mijnheer Berensouw voor den Blenckenkamp, unde alles wat tot huden dato van sijn weledele en sijn weledeles voorsaeten, geene exempt, is aangegraaven, ende specialick het campken soo die onderschultis dus lange int gebruik heeft gehad, bij Blenckenkamp geleegen, 50 daelders.

Mijn heer Schaep toe Winsen sal ehns entrichten ende betaalen voor 't gheene soo bij Egbert op den Brinck is aegraaven ende bij Egbert Winserinck Camp sall angegraaven worden, mits dat dan de weg en de schaepschotten sullen vrij blijven.

Pag.117

Eylert van Duyren sall gelijkfalles eens entrichten voor het geene soe sijn edele van den Hoff ende aent Lubberts bij Duyveskatte heeft angegraeven, ende voor een hoeken soe sijn edeles nog sall aengraeven tegen het Elsbroeckjen – 25 daelders.

Mede is geconditineert bij markenrigter en erfgenaemen ende presente goedheeren ingewilligt, dat Christina van Gessche, weduwe Engelen, bij gelegenheid sall uth sien ehnen offte twee mudde gesay landes, sonder iemants prejudicie, mits betaelende voor elck mudde gesay – 20 daelders.

Die coopenninge van 't geene alrede vercofft, sullen betaalt worden op aenstaende Jacobi.

Pag.118

Vrouwe Engelen voor het gheene so sijn bij Vroehuys ende int Vuechteveene bij haere kaeterstede heeft aengegraeven sullen sie eens mede op Jacobi betaelen, einde wat noch bij het schaapsschott sall aengegraven worden – 8 daelders.

Bij voorgaende resolutie ende gedaene convocatie ende niemandt van die kaeters erschienen oft bewijs gebracht, van gewahrt to zijn is bij markenrigter ende Goedtheeren geresolveert, dat die kotteren soo geen bewijs van waertaal konnen bijbrengen, dat deselvighe jaarlix bij provisie an die markenrigter sullen betaelen en paar hoender.

Mijn Heer Berensouw sal entrichten voor eenen ancker wijn	10 daelders
Mijn Heer Raesfeldt te Schuilenberug voor eenen ancker wijn	10 daelders
Mijn Heer Schaep toe Winsem voor eenen ancker wijn	10 daelders
Vrouw Engelen rest noch te betaelen van een ancker wijn	6 daelders
Jonker Oldeniel voor eenen ancker wijn	10 daelders

Deese ende die vooren gementioneerde penningen sullen int geheel aen Dr Emmerich

Predicant alhier op Jacobi aenstaende sonder langer dilatij betaalt worden.

Dilatij

= *uitstel*

Aengaende questie tusschen Jonker Hermen van Heerde ende deese Marcke gereesen, waervan op voorgaende holtspiraake is gesproken hebben aenwesende erfgenaemen weder geresolveert dat Colonel Ernst van Ittersum solde aengesocht worden um neffens Jonker Beesten van Mennekenshave voor deesen genomineert an deser sijde dieselve questie met die twee welke Jonker van Heerd voorschreven mochte nomineeren, in der vriendschap off te doen.

Alsoo verscheidene disorders gepleet worden in de meerssen ende broeckende den is met weiden, plaggen meyen, schelttorf te steelen ende heyde te mayen, is bij die markenrigter ende gemeene Erfgenaemen geresolveert om het selve nae deeesen voor te koomen, dat van die Heer markenrigter ehnen schutter sall gestelt worden, is mede geresolveert, dat na dato deeses, geene vreembde kaeters, die gheene waertaal hebben, huisen op die gemeen sullen mogen setten.

H.v.Schaep ten Dam, H.L. van Bernsouw, R. Schaep

Jeremias van Korbach mits dat alles sal staan op approbatie van Raesfelt tot Schulenborch, Christina van Gesscher, weduwe van Doctor Engelen, Elardt van Duren.

Pag. 121 Anno 1658 den 25 Mey

Also bij de geinteresseerden van Hulsener marcke is voorgebracht eenige bewijsdommen van Jus Compascui in deese Marcke en recht over limieten in Hulsener mers om int welke toe voersien en goede ordre in de marcke te stellen, deesen holtinck principael was aangestelt ook de Heere van Raesfeldt heeft willen contradiceeren eenige resolutien so hij sustineert dat tot sijn naedeel solden sijn genoemen om alle 't welke affte doen tegenwoordig geen tijdt siende en eenige Goed Heeren eenen meede met present, is deesen holtinck gestaeket en sonder projudicie opgehoeven om hervattet te worden op den 4 juny olden stijls.

Ende te tenteeren, alles tot goede ordre en beste van de marcke vast toe mogen stellen, sullende inmiddels die bij karkenspraecke aengestelde limietganck geschieden op morgen

sonder Hulsener Marcke toe raecken ofte deselve door de gedaene Kerckenspraake eenige projudicie gegeven zijn.

Jus

compascui = recht van samen weiden

Pag.125.

Is na voorgaende convocatie en kerckenspraake gehouden op den 25 July opt Hoff te Hellendoorn, alwaer heer markenrigter en presente Erffgenamen heeft voorgesteld de nodige timmeringe van een nye brugge, so is goedgevonden twee onder haer daertoe te committeeren om een nieuwe brugge te laten maaken en daertoe op intresse te nemen so veel, als men noodig sall bevinden, ten hoogsten tegens vijfften hondert verbindende en veronderpanden alswoer onse ganse gemeente, was deselve kost en schadeloos te holden, en sijn daertoe gecommiteert de heer Bernsouw en Eylart van Duyren, actum Hellendoorn 1661 den 25 july. En is vorders geresolveert, dat die nieuw ankomende erffgenaemen int betaalen van een ancker Rijnsche wijn als van ols sullen continueeren.

Pag.126.

Den 4.den augusti anno 1669 is nae voorgaende convocatie Holtspraake gehouden ter gewontelicker plaatse op den Hoff te Hellendoorn ten overstaen gecompareerde gewaarde Goet heeren. En is geaccordeert dat de heer marckenrichter aannempt te betaalen sodaene vijffhondert Carolische guldens segge 500 gulden en acht jaeren interest tegens 5 per cent soo door de heer Bernsouw en Zaliger Eilhard van Duiren tot timmeren van de nieuwe brugge hebben opgenoomen de voorders kosten tot de brugge angewent, sall de heer M betaalen uyt de wijnanckeren der nieuwe erffgenaemen off andere marcken opkomsten daertegens de heer Markenrigter sal hebben te genieten den aengegraevenen wilgendijck bij Schuttenhoff in 't aengegraevenen bij den Brengenberg op 16 guldens gerekent, voort van den heer van Bernsauw 15 gulden voort angraven an Blencken nijen camp. Calvenhaer voor 't aangraven van kleincke rondelant. 22 guldens en 10 stuivers.

Pag.127.

Hendrikus Willem voort uytsetten van sijn peerdestall – 5 gulden voor uytsetten en aengraeven an Klein Jans Camp 25 gulden. Berent op't Camphuys voor aengraeven en huisplaats 10 gulden. Hendrick op den Brinck voor sijn angraven 25 gulden. Hessells Willems voort aangraven an Veltmans kamp 15 gulden en is Hermen Wesselinck 't geene hij uyt de gemeente heeft tot dato deeses voor sijn verdiende salaris gevalideert, voorts sall de markenrigter in erff eygendom hebben de Caterstede van Hoener Hendrick en de Caterstede van Geese in de Belte en daarmede sullen de 100 goudguldens capitaal offte vijff goudgulden jaerlix so de heer markenrigter in dato den 24 may 1647 bij accoord voor 't inlossen van het verpandede in de marcke weer schuldig geworden, voldaan ende te niete sijn, cassierende hiermede ook alle actors en pretensien so d' heeren Erfgenamen op den Bruggendijck off anderzints waeren sustineerende, quiteerende hiertegens de heer markenrigter van alle voorgaende onkosten van holtspraecke en anderen tot dato het aangraeven van Gerhard Stam aent Vuchterveen ende van Zaliger Eilhardt van Duyren an het groote ronde landt is hiermede gedoot en geliquideert. Vorder is geresolveert, dat alle ongewaerde kotters bij provisie jaarlix an de markenrigter sullen betaalen een Rixdaelder tot opkomste van de Marcke en tot revocatie en verbeeteringe en om sulx uyt te vinden sijn daertoe neffens d' heer gecommiteerde de heer van Bernsouw en de heer Raesfeldt ter Schuylenburg ook mede tot het opruimen van de beengde steegen en wegen en alle andere nodige voorvallen in waerheyt oirkonde bij de comparerende erffgenamen getekent.

H.Schaep ten Dam

H.L. van Berensouw

W. van Raesfelt

Gerhardt Stam

Johan Nijloe

in qualiteit als vertoend volmacht

van de Weduwe van Zaliger Eylardt van Duyren

Pag.129.

1687 den 16 september is na voorgaende wettelijke kerckenspraecke holtspraecke op den Hoff tot Hellendoorn gehouden, ende gecompareert Tomas van Muiden, scholtis van Ommen en Den Ham als volmachtiger van de welgeboren vrouw Petronella Tuyll van Seroskercke, douarière Schaeps ten Dam, erfmarkenrigter van Hellendoorn, de welgeboren vrouw Lisabeth Margaretha van Eyl, douarière Raesfelts en d'Eesen en Schulenberg, mitsgaders de welgeb. heere Unico Ripperda toe 't Weldam als momberheer van haer welgeboren soon de welgeboren heere Eusebius Bentinck te Schoonheeten, hoge scholtis van Hasselt als vollmarkenrigter van zijn welgeboren broeder de heere droste van Vollenhove, dewelcke de uytblijvende erffgenamen vervangende hebben geresolveert als volgt:

Erstelick, overwoogen de hoognoedige reparatie van de kercke tot Hellendoorn is geresolveert also de kercke geen andere inkomsten als alleenig van 't plaatsjen Bolhoeve heeft, waervan bij desen slegten tijt weynig of geen pacht koomen is, dat deese marcke off kerckdorp haar contingent in deselve reparatie sullen helpen draegen en sulx nae proportie van 't geen deselve int hondert geeven, en also men bezigt wordt, dat wel ligt eenige erffgenamen in de naebuyrgige bourschappen in contrarie sentiment mogten wesen, is de scholtis van Ommen versoght de heere droste van Zallant hierover te spreken, ten einde dit hoognoedige werck niet veragtert en worde.

Voorts geconsidereert het onordentlick torffgraeven en in specie uyt 't Gagelmans veentje, is verstaan dat de ingeseetenen sig ten eenemaal op de boete van 2 goltgulden van het graaven in Gagelmans veene sullen enthouden en sullen deselve haer torff henveeder alleenig int venne oover de brugge graaven, dog niet eerder als na de 2 april, op welcke dag de gesworens ieder zijn cuil sullen uytbaaken, welcke kuylen en toessagen bij die geene soo deselve zijn angewesen ordentelijk sullen worden uytgegraaven, ten einde toe, op voorsch. boete van 2 goltgulden.

Pag.131.

Voorts alsoo vrouw van Duyren een gedeelte van Gagelmans veen 't endens haer land geleegeen, pretendeert voor haer te behouden, en dat hetselve ten deele bereits uytgebaakt is; is verstaan tot het uytgebaakte in gemenen deele van 't andere veentjen afgescheiden zal zijn, nemaer in soodanige staat blijven, gelijk van outs met 't andere veentjen geweest is, sonder dat welgeboren vrouw van Duyren eenig meerder recht als een andere erffgenaam nae waertal daarop sal mogen pretendeeren.

Is mede g'inhereert de voorgaende resolutien omtrent de nieuwe erffgenamen int geeven van een ancker Rijnschen wijn, waeromtrent d'gecommitteerden en Marckenrichter ondersoek sullen doen.

De ongewaerden sullen volgens resolutie van den jaere 1669 van nu aff jaerlix een Rixdaelder.

Pag.132.

moeten geven, waarin de geccommitteerden haer officie neffens de markenrigter sullen gelieven waar te neemen wort tot geccommitteerde gecontinueerd de heere van Bernsouw, eene van den huysse Schulenburg en voor derde daarbij gevoegt de heer droste van Vollenhove.

Tot gesworens sijn aangestelt Lucas op Groot Roosinck, Albert Berents, Venemans en Jan Pot. De welcke den eed an de verwalter markenrigter sullen hebben te doen.

Tomas van Muiden

E.M. van Eyl douarière van Raesfelt

Eusebius Borchart Bentinck

Pag.134.

Anno 1688 den 19 April is nae voorgaende wettelijke keckenspraecke het marckengericht gehouden in de Hoff tot Hellendoorn ende aldaer gecompareert Sebastian van Loo commies van 't magazijn te Bloczyl als vollmagtiger van de welgeboren momboirheer van jonckvrouw Hermelina Petronella Schaep ten Dam Maelstede etc., erfmarkenrigterse van Hellendoorn, de welgeb. heere Johan Zeger van Rechteren, heer van Rechteren en in name van welgeboren vrouw Margrita van Eyl douarière Raesfeldt toe de Eese en Schulenburgh, den welgeboren heer Philips Wirigh van Bernsouw *capitein*. *Monsieur* Abraham ten Kate in name van

welgeboren heere Hendrik Bentinck, heere van Diepenheim, drost van Twente en Wessel van Duren en in name van zijn moeder juffrouw de weduwe van Duren en mede als lasthebbende van D.A. Doys mitsgaders Johan Stam, dewelcke de uytblijvende erffgenamen vervangende hebben, geresolveert eenpariglick ten dienste van Hellendoorner marcke hoognoedig te vereeijschen; dat de stouvinge achter de Entmeer tot voorcoominge van meerder schaden op het spoedigste moet worden gedempt, en dat daertoe sal worden gebruyckt heyde en plaggen ten naeste ende bequaemste plaatse te haalen en vermits desselfs groote, die van Hellendoorn niet magtig zijn sulx alleen te effectueeren sullen hiertoe mede worden versoght de andere boerschappen des kerspels voornoemt om hunne beulsamheit daerin te bewiisen, onder belofte dat in gelijcke voorvallende gelegenheit die Hellendoorner voornoemde boerschappen weder sullen ten dienste sijn, bij onverhoopte weygeringe sal sulks an de heer landdroste van Zalland worden geremonstreert, met versoeck van de onwillege daer toe te willen obligeren. Mede verstaen bij aldien de dempinge van gemelde stouvinge op die wijze te doen van goed effect. Woerd bevonden alsdan met de eerste en bequaemste gelegeheid, tot de ook noodige dempinge van volgende stouvingen sal werden gedaan, des eerstelijck die op Vliersandtbelt, 2 op plaggenweghs santbelt, 3 Luttenberger Meulenweg, 4 twee kleine stouvingen na de Wetterkolk, 5 en laeste van de Vierhuyses Koetree.

Pag.137.

Goedgevonden, dat met den eerste de noodige reparatie aen Hellendoorner brugge sal geschieden, sullen er bij de verwalter marckenrichter daertoe de vereiste ordre werden gestelt en tot vervall deeser oncosten employeren de pagtpenningen van het Hietveldt ad ? jaers bij Jan van Heeten verschult, oover de jaren 1685, 86, 87 sullende tot het voeren deser brugge met poplen off greine planken werden verschoven tot het naest volgene jaar, als wanneer den verwalter markenrigter neffens een à twee presente erffgenamen ten minsten costen van d' marcke daeromtrent de vereiste ordre sal stellen.

Pag.138.

Dewijle de gewaerde meyesluyden van Hellendoorner marcke klaghde oover de veelvoudige diensten, die deselve met wagen en paerden moesten doen, oorsaak dat soo veel erven versplittert waeren, welcke bevoorens neffens haer tot gelijcke diensten waren verplicht, en nu verschoont wierden en echter soo veel diensten mosten afleggen als die van Elen, Raen, Haerle en Daerlo yder uit bysonder lasten. Is om juste redenen geresolveert dat voor toecoomende versplitterde erven yder int bysonder sullen gehouden sijn tegens de onversplitterde, behoerlicke kerspels wagensdiensten te doen. Is mede geinhereert de voorgaende resolutie van de 16 sept. 1684 noopende tot het uytbaaken van de torfkuijen bij de ondermarkenrigter en de geswoerens te te doen, op de boete daertegens gestatueert.

Pag.139.

Is verstaan, dat de geswoerens sullen gehouden sijn de breukvallige haer bekend an den ondermarkenrigter te notificeren, om na behoeren te werden gevordert op de boete van een olt schild.

Geresolveert dat de ongewaerde keuters volgens resolutie anno 1669 en 1684 bij provisie, dog ongeprojudicieert het recht der marcke, sullen gehouden sijn ten profite van marcke aenhanden van den verwater markenrigter te betaalen idem Rixdaalder alvoerens deselve sullen vermogen het minste gebruyck van voorschreven marcke neemen en vervolgelick daerin tot nader ordre continueren, ten waare ymant van hun luiden van de aermen wierde onderhouden, welcke daarvan sal blijven geeximeert; wordende bij deesen alle voorschreven keuters gratienslijck geremitteert, 't geene ingevolge opgamelde resolutie de nno 1669 en 1684 tot heeden sijn verschult, dan sal van nu voortaan geen cammerbesitter, of die geene welcke hij een ander inwoont eenig gebruyck van de marcke moegen genieten.

Sijn bij provisie bevonden nieuwe keuters soo geen waertael hebben te sijn Teunis op de Nijstadt, de Smidt, Hatger, Jan Hermans en Isaak Frommeken, sullen dees laatste gemelde tot nader ordre met betaalen van die voornoemde Rixdaalder blijven verschoont.

Dat wijders bij verwalter markenrigter en ingeseetene goed heeren sal worden geexamineert met wat recht de hiernaes gespecificeerde soo genoemde olthoerige keuters de marcek gebruiken ende vervolgens daeromtrent soodaanig resolveeren als deselve ten minsten dienste van de marcke sullen oordeelen te behooren als namelijk: den wever an Kerckendijk, Jannes Jansen, Jan Gerrits weduwe, Hermen Gerrit weduwe, Koert Kreyenbelt, die schipper, die wyldrayer, Klaes Top, Peter Albers, Hermen Berents, Jan van Heten, Pasman, de onderschulte, Peter Egberts, voorts Lucas Gerrits, Jan agter de Kerck, Alart Hellendoorn, Jan op het Kuypers, Nelis Hendricus.

Goedgevonden, dat het aangegraven an Schrevenkamp gedaen, bij Jan Hermense Snijder van Pletterstraete ter breete van omtrent een roede. Item dat van Jannes Jansen ter voorschreven plaetse mede aen en affgegraven is, ook mede 't geene aldaar door Jan op 't Cuypers is affgegraven, sal worden ingesmeten, ende deselve yder in 't bysonder geobligeert tot betaelinghe der daertoe geordonierde breucke volgens resolutie van den 1 Oct. 1601 ook sal ingesmeeten worden het afgegraaven van Nelis Hendricus an de Gasthuiscamp, alsmede hetgeene aldaer bij Hartger aangegraaven is.

Item dat Hans Hendrikus oover de brugge affgegraven heeft, daer sijn huis staat als ook dat hoeckjen 't geen Hendrik Lammerts aldaer aegegraeven heeft; uyt singulier gratie hebben verwalter markenrigter en erfgenaemen aen Jan Hermsen geremitteert de boete wegens sijn voorschreven affgraevinge verschult, dog sal het angegraeven als verhaelt, ingesmeten worden. Geresolveert dat de kruyskuilen zullen opgegraven worden. Ende verstaan dat voortan alle twee jaeren holtspraeke sall werden gehouden, edog inmiddels eenige saecke

Pag.143.

van belang de marcke betreffende comende voor te vallen, sall markenrigter de uytorschrijvinge van dien als van oudts mogen te doen.

Voor nieuwe erffgenaemen die een ancker wijns moeten betaelen sijn bevonden, de welgeboren vrouwe Margreta van Eyl, douarière Raesfeldt tot de Eese in plaetsen wijlen de welgeboren Heer Raesfeldt tot den Schulenborgh, des welgeboren heer Henric Bentinck, heere van Diepenheim drost van Twenthe inplaatse van wijlen den welgeboren heer Eusebius Bentinck, heer van Schoonheten, den welgeboren heer Adam van Heerde in plaets van sijn welgeboren kinderen van heer van de Haer zu Heere, mitsgaders de Heer Doys in huwelijk hebbende juffrouw van Enschatte.

Pag.144.

Tot geswoorens sijn gecontinueert en angestellt Jan Pott, Willem Venneman, Lucas op Groot Rosinck, Jan Clein Roossinck, welke bij handtastinge belofften van getrouwigheid an handen van de verwalter markenrigter hebben gedaen. Laestelijk geodgevonden dat verwalter markenrigter met twee ingesetene goed heeren inspectie sullen neemen op de beengde weegen ende steegen voor voorseide marcke, ende daer instond de noedige ordre stellen, sonder dat ymant anders sich daermede sal mogen bemoyen, tegen voorige en oude gewoonte, buyten consent van markenrigter en erffgenamen.

B.V. Loo qq

Pag.146.

Op heeden den 8 juny 1699 is nae voorgaande kerken sprake het marckengerichte gehouden in den Hoff tot Hellendoorn, gecompereert den welgeboren heere Willem Baron van Wassenaer, Heer van den Dam, erfmarkenrigter, den welgeboren heere Eusebius Bentinck, heer van Schoonheten, den welgeboren heere Adam van Heerde, de heer doctor Wesselus van Dueren, de Heere Joan Nieulo, Baltus Segmeyer in name van den welgeboren heer Jan Zeger van Rechteren, heere van den Schuilenburg, Gerrit Rolofs in name van den welgeboren heer Ferdinand van Bernsau de uytblijvende erffgenamen vervangende hebben geresolveert als volgt.

Dat aengaende de santstuiuinge an de Entmeer de meyeren worden gelast, dat binnen door gecommiteerden hier nae te noemen afpaelinge, geene schaepen sullen mogen hoeden off weiden, mede geen paerden noch schaepen in het in off uyt drijven daer over te laten gaan; dat

de markenrigter met de gecommiteerden of presente goed heeren de noodige sorge tot de vordere dempinge deser sandstuivinge sullen draegen, waer omtrent den scholtes van Hellendoorn in sijne goede officie omtrent de diensten van de boerschappen deeses karspels als voorheen sal waarnemen.

End nadermael de dempinge van dees stouvinge van goed effect is bevonden sal met naaste gelegentheit conform de *resolutie* van de erfgenamen dato des 29 april 1688 met de dempinge van de vijff andere kleinen stuivinge werden voorgevaeren. Dat aangaende de ongewaerde keuters word geinhereert voorige resolutie van den 19 april 1688 alsmede de examinatie van de qualiteit van de overige keuters, voorts in consideratie genomen, dat de besayengen vant veen oover de Helder brugge van een sonderlinge met tot dienste deeser marcke soude werden bevonden, omme vooreerst de opkompsten denselve te werden geemployeert tot de ganss noodige reparatie van de Helderse Brugge als mede het verder provenue van die tot quitonge van de schult van Pottkamps item verschot van reparatie van weeme off pastory huis te Hellendoorn, dan dewijle die van Hulsen dit comen tegen te spreken is geresolveert en die van Hulsen geordonneert, dat deselve sullen gehouden sijn haere schijn en bescheiden, die sij tot justificatie van

Pag.149.

haere sustenue vermenen te hebben oover te geeven voor St. Michaels toecomende aen markenrigter en presente erfgenamen, om alsdan daerop bij naeder holtspreeke bijde erfgenamen te weeden geresolveert als bevonden sollen behooren. Ende bij misvertooninge van de gelijste bewijsdommen sal met de besaay ingevan de voorschreeven veenen door markenrigter of desselfs verwalter met de nabenoemde gecommiteerden werden voort en bij deselve publieke verpachtinge gedaan sullende markenrigter of desselfs verwalter met te noemen gecommiteerden mit sdeesen sijn geauthoriseert uyt te sien off hier en daer en hoekje tot dienst van de marcke ten minsten schaade desselver marcke can worden vercofft en de daeromtrent te disponeeren tot verkoop van dien, als ook mede te verkoopen, soo daen hoekjes als hier of daer van deese marcke sonder order mochten bevinden affgegraven te sijn, om deese pennignen te employeeren tot de meest prosante schulden deses marcke;

Tot de limietscheidinge tres van Notter, Hellendoorn te maken en tot gecommiteerden van 't geene hier vooren is gestelt, angestellt en genomineert de heere van Duyeren en Geerdts Roloffs wegens de heere Bernsauw. Bevonden tot nieuwe erffgenaemen bove de geene die bij voorige holtspreecke de ad 1688 op den 19 april staan genomineert den welgeboren heere Willem Baron van Wassenaer Heer van den Dam, die op heden bij deese holtspreecke een ancker goede Rhijnse wijn heeft betaalt. Van Welgeboren Heer Philips van Wirch van Beernsau in plaetse van wijlen den welgeboren Hendrik Lodewijk van Bernsau, den welgeb. Heer Ferdinand van Bernsau in plaetse van sijn broeder Philips Wirich van Bernsau voornoemt.

Pag.152.

gersolveert dat de nije erffgenamen an handen van markenrigter off desselfs verwalter sullen moeten betaelen yder haer ancker wijn ter somme als van outs daertoe gestelt, om eerstlijk daer uyt te werden volldaen het verschott van deese en twee voorige holtspreeken van dato den 1687, 1688 respectivelijk hier vooren gemelt, door de heer markenrigter uytgeschooven sullen het surplus werden geemployeert tot dienst van marcke bij de naeste holtspreecke te verantwoorden. Ende bij manquement van de betalinge deser ancker wijn, sullen de meyers van yder derselve daervoor worden geexcuteert, de hoognoodige reparaties der Helder Brugge is besteeft an Mr Coort Crayenbelt, markenrigter timmerman, voor de somma van een hondert twee en twintig gulden 19 stuivers, volgens bestek daar van siende. Tot geswoerens angestellt Gerrit Coste en Gerrit Hoffman, H Hugerman, d'onderscholte Jan Eskes van der Weyde, die belooft hebben bij handtastinge getrouwigheit aen handen van den heere markenrigter voorts angestellt tot setteren (??) van Hellendoorn

pag.154.

Jan Lucas Pasma en Jan Jansen Clein Reestinck (??Roosinck) sullende van nu voortaan twee gecommiteerden erfgenamen werden genomineert, die bij alle karspels saecken van landschattinge, uytsettinge alles mede 't geene in redemptie worde off is gebracht, moeten prosent sijn, off ten minste door de setteren alles uytgeset sijnde, deselve gecomit: de settinge te vertoenen ende die benaadtelt sijn te verdeelen en die te lage sijn geset te verhoogen ende de beleedigde aff te setten; waerto als gecommiteerd sijn gesteld den

Pag.155

welgeboren heere Adam van Heerdt ende Doctor Wesselus van Duren.
dit A (??) mersch heeft Baltus Sigmeyer als gecommiteerde van den welgeb here Jan Zeger van Rechteren getrokken.
Gerrit Roelofs uyt last van den welgeb heer Ferdinand van Berensauw.

Pag.156

Anno 1702 den 12 september is naer voorgaende kerckenspraeke op den hof te Hellendoorn het merckengerichte gehouden en sijn gecompereert Hend. Michorius als gevolmachtigde en verwalter markenrigter en van de welgeb heer Willem Baron van Wassenaer Heere toe den Dam en Maelstede en als Erfmarkenrichter van de boerschop Hellendoorn worden de welgeb.heer Otto van Herwet, de heer Jan Nilo, Dr Wesselus van Dueren.
Dewelcke de uytblijvende erfgenamen vervangende hebben geresolveert als volgt;
aengaende de hoognodige dempinge van de sant heuven bij de Entmeer het vliersandtbeldt, de Luttenberger Meulenwegh, de Santstouwe na de Netterkolk en ten laeste op Vierhuis Koetree is bij de erfgenamen geresolveert de gecommiteerden en in specie de scholtes te versoeken om in sijn goede office te continueeren, dat hetselve ten spoedigste marckstellig moge gemaekt wroden, ende dat daertoe sal worden gebruyckt de respectieve huirluidens van de boerschop Hellendoorn, nevens de heide en plaggen ten naesten en minsten schaede gelegen. En vermits de grote en mennigte des santstouwen niet wel mogelijk is, dat de bourschp Hellendoorn deselve alleenig kan dempen. Dat de scholtis de heer Drost van Zallant moge versoeken, om ande boerschop per daertoe bij een boete te obligereen en te contringeeren. Belangend de bewijdoemen door de erfgenamen van de boerschop Hellendoorn van de Van Heutsen geeyst – als off Heulssen met Helden moghe heyden, is geschiet, welck bewijs door de scholtis

Pag.158

an de heer van de Dam is gesonden, en bij sijn welgeb. berusten.
Vorders verklaeren de erfgenamen van Hellendoorn, dat het opgerigte accoordt offt gemaecte consentie van de 15 july 1658 bij de prosente goedheeren en erfgenamen niet word angenomen, also het selve bij geene generale resolutie van de geerfdens is geschiet en tegens het geresolveerde door wijlen de heer van Bernsouw expresselijck is geprotesteerd, als voor... conventie is te sien. Daertegen de Vrouwelenborgh nevens de heeren erfgenamen Bernsouw protesteeren en vermeinen haer te houden an de gemakte conventie omdat bij kerckenspraecke de geerfdens des tijds sijn verwitticht an de uyt

Pag.159

blijvende haeren summe verlooren; om de saecke belangde de limieten van Hellendoorn, Notter waer te nemen is de heer Dr Wolter ten Brincke de Doctor met gemeine consent des heeren erfgenamen en op voorslag van de heer Drost van Zallant aengesteld en toegevoegt de scholtus Michorius als verwalter markenrigter de Heere Adam van Heert, en Dr Wessel van Duren, neven de presente goedheeren. De heeren erfgenamen inhoreeren de resolutei van den 8 july 1699 wegens de betalinge van den acker wijn bij de nieuwe erfgenamen verschuldt bij manquement word de verwalter markenrigter geauthoriseert

Pag.160

haere meyerluidens daervoor te executeren de geswoerens worden op den creden (??) voet gecontinueert, de belooft hebben bij handtastinge alle breuckvallige getrouwelijk an de verwalter markenrigter ant brengen de setters alsmede gecontinueert mits nogtans dat alle uytsetting ten overstaan van de presente goed heeren moete geschieden, wijders geresolveert de Villersplaeten, vermits de niet betaeling van sijn part, neer te smijten, nevens alle nieuwe aengegravenen plaetsen, die niet gewaert sijn

Pag.161

vorders verstaen dat de ongewaarde katers volgens de resolutie de anno 1669 en 1691 bij provisie doch ongeprojudiceert het recht der marcke sullen gehouden sijn ten profite van de marckte en handen van den verwalter markenrigter betaelen yder een rixdaelder Beloven deselve de marcke sullen gebrucken en daarin tot nader order continueeren, ten ware iemand uyt de siavonie leeft, daarvan sullen geeximeert sijn, waer bij alle restanten van gedagte ongewaerden caters soo tot heeden sijn verschult, gextieuslijk worden om reeden geremitteert. Inbelangende de borgtogt bij den heer dorst van Zallant op het versoeck van de heeren geerfdens van Houltzen geeischt wegens den gesejde vennen weite, hebben haer de presente goedheeren tot borge gestelt, uytgesondert de vrouw van Regteren en de

Pag.162.

General Berensauw welcke expres protesteeren tegen de borgtogt, overmits de geschiet is, na dat de bouweite was weggehaelt.

Volgens reldis (??) van de huisluidens soo staat de boekweite heeden nog op het landt; de vrouw van Schoulenborg en de heer Berensauw nemen aen te bewijzen dat de weite op heeden verbraght is.

Pag.163.

1705 den 24 mey sijn na voorgaande wettige convocatie de heeren erffgenamen van Hellendoorn op het hoff aldaar vergadert ende erschienen neffens de verwalter markenrigter J. Westenberg, scholtus tot Ommen, de heer general Baron van Bernsauw voor sijn excellentie selfs en meede wegens de heer van den Schuilenburg voorts de heer Wesselius van Duuren voor sijn edele selfs mede voor de welgeboren heer Heuvel en Niels (of Nuls(??)) en hebben de presente de absente mede vervangen toe dienst van de marckte geresolveert als volght. Eerstelijck is de reekening van de schultis Michorius als vewalter markenrigter met die daer annexe quitantien tegen affgegeven receptisse overgenomen, om door de heer genral van Bernsauw, dr van Duuren neffens de verwalter markenrigter te worden geexamineert en gesloten, als ook die door Wolter Wesselink als gewesene ondermarkenrigter ingebragte reekeninge, mitsgaders een reekeninge van de onderscholtis van verteeeringe van de heeren gecommiteerden als anders sijnde de heer van den Dam reekeninge van verschot op de holtspreeken gedaen, te weeten van 1687, 1688 en 1699 wegens vertiende (??) reekeninge angenommen ter somme van 97 carolische guldens 3 stuivers 12 penningen – f 97 – 3 – 12 om uyt de eerste penningen te worden voldaan.

Pag.164.

Wijders is geexamineert den staat van pagt van 't Villershuis en bevonden dat des jaars in questie 6 guldens 6 stuivers nemende sijn aanvang met H Martens 1700 en is door de Viller betaalt 2 jaerens an Wolter Wesselink en ook 2 jaeren an de scholtis Michorius, sodat tot H. Mart. 1707 inclus nog 4 jaar is ten agteren ende verschuldigt, dewelcke ten spoedigste an handen van de verwalter markenrigter sal hebben te betalen. Derwijl der werde bezigt, dat Kremers Arent, bij sijn bertrek van hier, ten profite van deze marcke wegen sijn quota Potkamps geld heeft betaalt f 48,- soo word de verwalter markenrigter versogt sulx te willen ondersoecken, alsmede bij wiens het gebeurt.

Vervolgens is geresolveert, dat de dempinge der sandstuiven ten eersten sal worden besorgt, beginnende met de grootste cent, sullende die te stellene geworens door de keuters het hold laten versamlen en plaggen mayen en voorts door de boeren laten toesaamen bungen (??) ter

plaatse van de stuiven, om die daer mede te bespreyen en met rijg plaggen beleggen, alles bij de boek daertoe staende.

Wijders is bevonden, dat tot reparatie van de brugge van noden is 4 posten van 20 voeten lang en 1 voet kort, 1 balke van 12 voeten lang sij... het topende een voet kant, 2 schaven tegen de poste, 1 balke vooran de tog brugge, met het daertoe noedig sijnde ijzerwerk en arbeidsllon, is te samen an meester Koert Kreyenbelt anbesteed voor ses en sestig carolische guldens segge 66 g.

Vervolgens geod gevonden dat de geswaerens ande verwalter markenrigter sullen opgeeven wie en wat hier en daer is aengegraeven om doer twee onpartijdige gelaxeert te worden, waar na aan de aangravers daar van kennisse sal worden gegeeven, met aansegginge dat het aangegravene also sullen hebben te betaalen, en bij verweigeringe sal het wederom worden ingesmeten; eindelijk gesaammeert sijnde den staaat van die op den 10 september 1701 door de

Pag.166.

Scholtis Michorius verpagte 36 veenackeren, is bevonden volgens de voorwaerden dat die hebben opgebracht na dat het juste (??) en hoge geld daar is affgetrocken an suivere som een profite der mercke f 832 – 8 – , waarop bij de scholtus Michorius is gebeurt, als op sijn reekening is te sien de som 261 – 2 – 8 affgetrokken blijft ten profite der marcke nog te beuren de somma van 571 – 5 – 8.

Als de goedheeren van Hulsen volgens het gemakte accoord van de heeren van Schoonheeten en Wederveld van de bovenstaande geheele som 832 – 8 een vierde maat sullen hebben ad 288 – 2 genoten, soo blijft nog van de voorschreven 571 – 5 – 8 overig ten profite van onze marcke 363 – 3 – 8 wordende de verwalter markenrigter versogt de voorschreven restanten ten spoedigste te innen, en daar uyt de marcken schulden te betaalen, sullende de nalatige door Proc. Baerselman daertoe door reghtdwang gehouden worden.

Pag.167.

1708 den 2 mey de holtsprike door voornoemde geerfdens gecontinueert om de reekeningen van den scholtus Michorius, Wolter Wesselink de onderscholtus te examineeren en up eenigen tijde op de beide reekeninge sijnde bestedet om de scholtus Michorius begeevende dat deselve tot de graaf van Rechteren wegens Schuilenborg daer selfs bij konde present sijn, mogte, is sulx bij provisie geaccordeert. Voorts ter examen genomen de reekeninge van Wotler Wesselink, renderende uyt hoofde van gedaene gangen en diensten voor de marcke een somma van f 65 – 4 – 8, waer tegens bij deselve was gebeurt uit verpagte Hietvelt, doende des jaers f 6 – 12 van 1694 tot 1699 in alle Welck bedraagt f 39 – 12

nog van Pasmanskampen 4 – 10 2 jaer pagt van Villershuis 12 – 12

In alles bij hem ontfangen 58 – 14

En of wel tegens sijn ingebrachte reekeninge veel te seggen viel, so is nogtans uyt consideratie deese ontfangst met sijn protense reekeninge tegen malkander gecompenseert ende gemortificeert.

Pag.168.

Wijders afgerekent met de pagten van 't Hietvelt en bevonden dat sijn nog schuldig waren van de jaren 1702, 1703 en 1704 11 gulden, 16 stuivers, dog is met deselve om redenen geaccordeert, dat dienoegeen end voor all sullen betaalen f 8 -.

Eyndelijk is bij de heeren erffgenamen angenomen te betaalen een reekeninge van verteeringe bij de onderscholtus ter somme van ... gulden 7 stuivers en toe dien einde door de verwalter markenrigter geaccepteert, maer sal int toekomende geen reekeninge van verteeringe des gesworens worden goed gedaan.

Versoeckende dat de verwalter markenrigter de marcke met alle neerdigheid gelieft te manteneren ende in ... doen moorderen (??) de rixdaelders van de ongewaerden, voor het gebruik der marcke, sonder dat hen door eenig het minste recht tot de marcke haer sal kunnen te slade (??) komen, off de gewaerdens int minste projudiceeren.

Wordende tot gesworens aangestelt Egbert Morits, Klein Rosink, Peter Albers